

z dnia 4 maja 1938 r.

Prawo o ustroju adwokatury.**DZIAŁ I.****Adwokatura.****Rozdział 1.****Przepisy ogólne.**

Art. 1. (1) Adwokaturę stanowi ogół adwokatów i aplikantów adwokackich.

(2) Adwokatura tworzy jednostkę samorządu i rządzi się przepisami, zawartymi w prawie niniejszym.

Art. 2. (1) Samorząd adwokacki powołany jest do strzeżenia godności stanu adwokackiego, przedstawicielstwa interesów zawodowych i współdziałania z organami wymiaru sprawiedliwości.

(2) Do zakresu działania samorządu adwokackiego należy:

- a) wpis na listę adwokatów i aplikantów adwokackich oraz skreślanie z tych list,
- b) nadzór nad działalnością zawodową członków adwokatury oraz zachowaniem przez nich godności stanu adwokackiego,
- c) ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej,
- d) sądownictwo dyscyplinarne,
- e) sądownictwo polubowne między adwokatami, aplikantami, adwokatami i aplikantami oraz między adwokatami i klientami,
- f) kierowanie przygotowaniem zawodowym i kształceniem aplikantów adwokackich,
- g) wyznaczanie obrońców i zastępców stron, jeżeli przepisy postępowania sądowego nie stanowią inaczej,

h) wyznaczanie w razie potrzeby zastępców dla adwokatów,

i) zarząd i rozporządzanie majątkiem samorządu oraz organizacja funduszków wzajemnej pomocy i zapomóg pośmiertnych,

j) udzielanie opinii na żądanie władz państwowych o projektach aktów ustawodawczych lub rozporządzeń oraz przedstawianie postulatów w dziedzinie ustawodawstwa i stosowania obowiązujących przepisów,

k) wydawanie opinii na żądanie władz lub adwokata co do wysokości należnego mu honorarium.

(3) Samorząd adwokacki jest zwolniony od danin publicznych w tej samej mierze, co i samorząd terytorialny.

Art. 3. (1) Naczelną władzą samorządu adwokackiego i przedstawicielką adwokatury jest Naczelna Rada Adwokacka.

(2) Siedzibą Naczelnej Rady Adwokackiej jest m. st. Warszawa.

Art. 4. (1) W okręgu każdego sądu apelacyjnego istnieje izba adwokacka.

(2) Siedzibą organów izby jest siedziba sądu apelacyjnego.

Art. 5. Tworzy się Izbę do Spraw Adwokatury przy Sądzie Najwyższym, jako ostatnią instancję sądową do orzekania w sprawach wyrażnie w prawie niniejszym wskazanych.

Art. 6. (1) Stanowiska w organach samorządu adwokackiego — jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej — obsadzane są na trzy lata, przy czym corocznie ustępuje trzecia część składu każdego organu według starszeństwa mandatów.

(2) Ustępujący nie może być wybrany do tego samego organu samorządu adwokackiego przed upływem roku od daty ustąpienia.

(3) Adwokat, powołany na członka organu samorządu adwokackiego, nie może odmówić przyjęcia mandatu; Naczelna Rada Adwokacka może z ważnych powodów zezwolić na złożenie mandatu.

(4) Nie można łączyć mandatów do dwóch ustawowych organów samorządu adwokackiego.

(5) W przypadku wygaśnięcia lub utraty mandatu przed upływem ustawowego terminu, właściwy organ powoła następcę na okres do upływu tego terminu.

Art. 7. Samorząd adwokacki, reprezentowany przez Naczelną Radę Adwokacką, oraz każda z izb adwokackich mają osobowość prawną.

Art. 8. Językiem urzędowym samorządu adwokackiego jest język polski.

Art. 9. (1) Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej określa w drodze rozporządzenia:

- a) wzory pieczęci z godłem państwowym dla organów samorządu adwokackiego,
- b) strój adwokatów podczas rozpraw,
- c) normy wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych.

(2) Minister Sprawiedliwości zarządza ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości:

- a) zmian, zachodzących w liście adwokatów,
- b) składu Naczelnej Rady Adwokackiej i okręgowych rad adwokackich.

Rozdział 2.

Izby adwokackie.

Art. 10. Adwokaci i aplikanci adwokacy, mający siedzibę w okręgu jednego sądu apelacyjnego, tworzą izbę adwokacką.

Art. 11. Organami izby są:

- a) walne zgromadzenie,
- b) okręgowa rada adwokacka,
- c) sąd dyscyplinarny,
- d) komisja rewizyjna.

Art. 12. (1) Do zakresu działania walnego zgromadzenia należy:

- a) wybór członków okręgowej rady adwokackiej, sądu dyscyplinarnego izby i komisji rewizyjnej,
- b) wybór członków Naczelnej Rady Adwokackiej,
- c) uchwalanie budżetu izby i ustalanie wysokości składki rocznej na potrzeby izby,
- d) zatwierdzanie statutów funduszków wzajemnej pomocy i zapomóg pośmiertnych,
- e) kontrola nad działalnością rady okręgowej.

(2) Kontrola nad działalnością rady polega na prawie:

- a) żądania wyjaśnień i zatwierdzania corocznie sprawozdań z działalności rady,
- b) zatwierdzania — po wysłuchaniu wniosków komisji rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielania radzie absolutorium.

Art. 13. (1) Walne zgromadzenie odbywa się raz do roku w pierwszej połowie października w siedzibie izby; zgromadzenie zwołuje dziekan okręgowej rady adwokackiej.

(2) Dziekan zwołuje nadto w każdym czasie walne zgromadzenie, jeżeli tego zażąda Naczelna Rada Adwokacka, rada okręgowa, komisja rewizyjna albo $\frac{1}{5}$ adwokatów izby; zgromadzenie będzie zwołane w ciągu sześciu tygodni od zgłoszenia żądania.

(3) Członkowie izby będą zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku obrad walnego zgromadzenia nie później niż na dwa tygodnie przed dniem zgromadzenia w sposób, który określi jednolicie dla wszystkich izb Naczelna Rada Adwokacka.

(4) Wnioski o uzupełnienie porządku obrad walnego zgromadzenia można zgłaszać do rady okręgowej nie później, niż na osiem dni przed dniem zgromadzenia.

Art. 14. (1) Adwokat bierze udział w walnym zgromadzeniu osobiście, bądź też może udzielić innemu adwokatowi pełnomocnictwa na piśmie do głosowania w jego imieniu; pełnomocnictwo to nie podlega opłacie stemplowej.

(2) Adwokat, bez względu na liczbę otrzymanych pełnomocnictw, nie może rozporządzać więcej, niż pięcioma głosami.

(3) Prawo udziału w walnym zgromadzeniu służy adwokatowi, uprawnionemu do wykonywania czynności zawodowych.

Art. 15. Walne zgromadzenie otwiera dziekan okręgowej rady adwokackiej, po czym następuje wybór przewodniczącego oraz odpowiedniej liczby asesorów i sekretarzy.

Art. 16. (1) Uchwały walnego zgromadzenia są ważne bez względu na liczbę obecnych i zapadają większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

(2) Adwokat, nie należący do funduszu zapomóg pośmiertnych, nie ma prawa głosu w sprawach tego funduszu.

Art. 17. Prawo wybierania do organów samorządu adwokackiego mają wszyscy adwokaci, uprawnieni do udziału w walnym zgromadzeniu.

Art. 18. (1) Prawo wybieralności mają:

- a) do Naczelnej Rady Adwokackiej — adwokaci, którzy co najmniej przez dziesięć lat wykonywali zawód adwokata,
- b) do organów izby — adwokaci, którzy co najmniej przez pięć lat wykonywali zawód adwokata.

(2) Prawo wybieralności do organów samorządu adwokackiego nie służy adwokatowi, który bądź nie ma prawa wybierania, bądź został pozbawiony prawa wybieralności wskutek wyroku sądu dyscyplinarnego.

Art. 19. (1) Wybory do organów samorządu adwokackiego odbywają się bez dyskusji.

(2) Głosowanie jest tajne.

(3) Za wybranych uważa się kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego.

(4) W przypadku wygaśnięcia lub utraty mandatu, pochodzącego z wyboru walnego zgromadzenia przed upływem ustawowego terminu, wyboru uzupełniającego dokona najbliższe walne zgromadzenie.

Art. 20. (1) Uchwały walnego zgromadzenia w sprawie budżetu i składki rocznej podlegają zatwierdzeniu Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) Uchwały te uzyskują moc prawną, jeżeli Rada Naczelna w terminie miesięcznym od zawiadomienia nie odmówi ich zatwierdzenia.

(3) W razie niezatwierdzenia przez Naczelną Radę Adwokacką uchwały w sprawie budżetu izby lub składki rocznej, rada okręgowa będzie pobierać składkę roczną i inne dochody oraz czynić wydatki w granicach, ustalonych dla roku poprzedzającego.

Art. 21. Do zakresu działania okręgowej rady adwokackiej należą wszystkie sprawy, wchodzące w zakres działania samorządu adwokackiego, jeżeli prawo niniejsze nie zastrzeża ich innym organom adwokatury.

Art. 22. Okręgowa rada adwokacka składa się:

- a) w izbach, liczących do 500 adwokatów — z dwunastu członków,
- b) w izbach, liczących ponad 500 do 1000 adwokatów — z osiemnastu członków,
- c) w izbach, liczących ponad 1000 adwokatów — z dwudziestu czterech członków.

Art. 23. (1) Okręgowa rada adwokacka obejmuje swe czynności z dniem 1 grudnia każdego roku i na pierwszym posiedzeniu wybiera spośród swych członków dziekana, jednego lub dwóch wicedziekanów, sekretarza lub sekretarzy, skarbnika i jego zastępcę, bibliotekarza oraz pierwszego rzecznika i rzeczników dyscyplinarnych.

(2) Rada Okręgowa — po ukonstytuowaniu się — zawiadamia o swym składzie Ministra Sprawiedliwości, prezesa właściwego sądu apelacyjnego i Naczelną Radę Adwokacką.

Art. 24. (1) Dziekan reprezentuje okręgową radę adwokacką, kieruje jej pracami oraz przewodniczy na posiedzeniach.

(2) Wicedziekan wykonywa w zastępstwie dziekana czynności mu zlecone.

(3) Pierwszy rzecznik kieruje pracą rzeczników dyscyplinarnych.

Art. 25. (1) Do ważności uchwał okręgowej rady adwokackiej wymagana jest obecność — oprócz przewodniczącego — połowy ustawowego składu rady.

(2) Uchwały rady zapadają większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 26. (1) Uchwała okręgowej rady adwokackiej, dotycząca bezpośrednio praw jednostki, powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

(2) Uchwałę tę może osoba zainteresowana zaskarżyć w terminie miesięcznym od daty jej doreczenia.

(3) Odwołanie rozstrzyga ostatecznie Naczelna Rada Adwokacka, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej; skarżący ma prawo złożenia uzupełniających wyjaśnień, jeżeli na wezwanie się stawi.

Art. 27. (1) Regulamin, uchwalony przez radę, określa tryb jej urzędowania oraz sposób i termin uiszczania składek i opłat.

(2) Regulamin może przekazać ustanowionym w tym celu delegatom wykonywanie niektórych czynności okręgowej rady adwokackiej dla miejscowości, oddalonych od siedziby izby; delegatów powoła rada okręgowa spośród miejscowych adwokatów.

Art. 28. Okręgowa rada adwokacka przesyła do wiadomości Naczelnej Rady Adwokackiej protokoły walnego zgromadzenia i posiedzeń rady okręgowej, sprawozdania roczne wraz z zamknięciami rachunkowymi i sprawozdaniami komisji rewizyjnej oraz uchwalone przez radę regulaminy wewnętrzne.

Art. 29. (1) Okręgowa rada adwokacka prowadzi listy adwokatów i aplikantów adwokackich swojej izby z wymienieniem ich siedzib i ogłasza corocznie listę adwokatów.

(2) Rada okręgowa zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o zmianach w liście adwokatów, a Naczelną Radę Adwokacką o zmianach, zachodzących w obu listach.

Art. 30. Do zakresu działania sądu dyscyplinarnego izby adwokackiej należy wydawanie orzeczeń w sprawach dyscyplinarnych członków izby.

Art. 31. Sąd dyscyplinarny składa się:

- a) w izbach, liczących do 500 adwokatów — z dwunastu członków,
- b) w izbach, liczących ponad 500 do 1000 adwokatów — z osiemnastu członków,
- c) w izbach, liczących ponad 1000 adwokatów — z dwudziestu czterech członków.

Art. 32. (1) Członkowie sądu dyscyplinarnego wybierają corocznie spośród siebie prezesa i jednego lub dwóch wiceprezesów.

(2) Prezes kieruje pracami sądu, w szczególności wyznacza składy sądzące i terminy rozpraw oraz powołuje protokolantów spośród członków izby.

Art. 33. (1) Do zakresu działania komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej i gospodarczej okręgowej rady adwokackiej.

(2) W szczególności do obowiązków komisji należy badanie zamknięć rachunkowych co do zgodności z księgami, dowodami i stanem faktycznym, oraz składanie walnemu zgromadzeniu rocznego sprawozdania i wniosków w sprawie absolutorium dla rady.

Art. 34. (1) Kadencja komisji rewizyjnej trwa rok.

(2) Komisja składa się co najmniej z trzech członków i dwóch zastępców.

(3) Komisja wybiera spośród swoich członków przewodniczącego.

Rozdział 3.

Naczelna Rada Adwokacka.

Art. 35. (1) Do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej należy:

- a) ustalanie wytycznych działalności organów samorządu adwokackiego,
- b) ustalanie jednolitych zasad wykonywania zawodu adwokackiego oraz kształcenia aplikantów,
- c) uchwalanie regulaminów Rady Naczelnej, Wydziału Wykonawczego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz walnych zgromadzeń i sądów dyscyplinarnych izb adwokackich,
- d) nadzór nad działalnością organów izb,
- e) rozstrzyganie odwołań od uchwał rad okręgowych,
- f) ustalanie wysokości opłaty wpisowej,
- g) uchwalanie budżetu Naczelnej Rady Adwokackiej oraz określanie udziału poszczególnych izb w pokrywaniu wydatków budżetowych Naczelnej Rady Adwokackiej,
- h) udzielanie opinii na żądanie władz państwowych o projektach aktów ustawodawczych lub rozporządzeń oraz przedstawianie postulatów w dziedzinie ustawodawstwa i stosowania obowiązujących przepisów,
- i) rozstrzyganie spraw, zastrzeżonych Radzie Naczelnej przez przepisy szczególne.

(2) Uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej w sprawie wysokości opłaty wpisowej uzyskują moc prawną po zatwierdzeniu ich przez Ministra Sprawiedliwości i ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 36. (1) W skład Naczelnej Rady Adwokackiej wchodzi członkowie:

- a) powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej w liczbie dwunastu,
- b) wybrani przez walne zgromadzenie izb adwokackich po trzech z każdej izby,
- c) przybrani w liczbie sześciu przez członków Rady Naczelnej, wymienionych pod lit. a) i b).

(2) Członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej będą powoływani wyłącznie spośród adwokatów, mających prawo wybieralności do Rady Naczelnej.

(3) Członkowie, przybrani przez Radę Naczelną, muszą mieć siedzibę urzędową w m. st. Warszawie.

(4) Do adwokatów, powołanych do Naczelnej Rady Adwokackiej przez Prezydenta Rzeczypospolitej, nie mają zastosowania ograniczenia, zawarte w art. 6 ust. (2).

Art. 37. (1) Naczelna Rada Adwokacka obejmuje swe czynności z dniem 1 grudnia każdego roku i na pierwszym posiedzeniu uzupełnia swój skład, na następnym zaś posiedzeniu:

- a) wybiera spośród swych członków: prezesa, wiceprezesów, sekretarza, skarbnika oraz członków Wydziału Wykonawczego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, a także pierwszego rzecznika i rzeczników dyscyplinarnych,
- b) powołuje Komisję Rewizyjną.

(2) Naczelna Rada Adwokacka—po ukonstytuowaniu się—zawiadamia o swym składzie Ministra Sprawiedliwości.

Art. 38. (1) Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej reprezentuje Radę Naczelną, kieruje pracami Rady i Wydziału Wykonawczego oraz przewodniczy na ich posiedzeniach.

(2) Wiceprezes Naczelnej Rady Adwokackiej wykonywa w zastępstwie Prezesa czynności mu zleczone.

(3) Pierwszy rzecznik dyscyplinarny kieruje pracami rzeczników dyscyplinarnych Naczelnej Rady Adwokackiej.

Art. 39. (1) Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej jest organem wykonawczym Rady.

(2) Do zakresu działania Wydziału Wykonawczego należy:

- a) rozstrzyganie odwołań od uchwał rad adwokackich,
- b) zarząd majątkiem samorządu adwokackiego, znajdującym się w zawiadywaniu Naczelnej Rady Adwokackiej, z wyjątkiem uchwalania budżetu i ustanawiania etatów biura Rady,
- c) rozstrzyganie spraw, przekazanych Wydziałowi Wykonawczemu przez Naczelną Radę Adwokacką lub Regulamin,
- d) przygotowywanie i przedwstępne rozpatrywanie spraw, podlegających rozstrzygnięciu Naczelnej Rady Adwokackiej w pełnym składzie.

(3) Każda sprawa, z wyjątkiem spraw nagłych, przechodzi pod rozstrzygnięcie Naczelnej Rady Adwokackiej w pełnym składzie, jeżeli tego zażąda Prezes lub trzech członków Wydziału Wykonawczego.

(4) Uchwały Wydziału Wykonawczego powzięte w zakresie, określonym w artykule ni-

niejszym, mają moc uchwał Naczelnej Rady Adwokackiej w pełnym składzie.

Art. 40. W skład Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej wchodzi dziesięciu członków, w tej liczbie prezes, co najmniej jeden z wiceprezesów, sekretarz i skarbnik, przy czym co najmniej czterech członków musi mieć siedzibę urzędową w m. st. Warszawie.

Art. 41. (1) Do ważności uchwał Naczelnej Rady Adwokackiej wymagana jest obecność, oprócz przewodniczącego, co najmniej piętnastu członków, do ważności zaś uchwał Wydziału Wykonawczego — co najmniej pięciu członków.

(2) Uchwały zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

(3) Uchwała, dotycząca bezpośrednio praw jedności, powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

Art. 42. (1) Uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej nie podlegają zaskarżeniu.

(2) Naczelna Rada Adwokacka podaje izbom do wiadomości i stosowania uchwały, zawierające ogólne wskazania.

Art. 43. (1) Jeżeli organa izby wykroczą przeciwko prawu, bądź też przez swe działania lub zaniedbania naruszają dobro publiczne, Naczelna Rada Adwokacka uchyli sprzeczną z prawem uchwałę i w miarę potrzeby przedsięwzięcie środki zaradcze celem obrony zagrożonego dobra publicznego.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy orzeczeń dyscyplinarnych oraz orzeczeń i uchwał, ulegających zaskarżeniu do Izby do Spraw Adwokatury.

Art. 44. Art. 30 i 32, dotyczące sądu dyscyplinarnego izby adwokackiej, stosuje się odpowiednio do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Art. 45. (1) Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej należy kontrola działalności finansowej i gospodarczej Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) W szczególności do obowiązków Komisji należy badanie zamknięć rachunkowych co do zgodności z księgami, dowodami i stanem faktycznym oraz składanie Naczelnej Radzie Adwokackiej rocznego sprawozdania i wniosków w sprawie absolutorium dla Wydziału Wykonawczego.

Art. 46. (1) Kadencja Komisji Rewizyjnej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej trwa rok.

(2) Komisja Rewizyjna składa się z pięciu członków i trzech zastępców, wybranych spośród członków Rady Naczelnej.

(3) Prawo wybieralności do Komisji służy adwokatom, mającym prawo wybieralności do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Rozdział 4.

Izba do Spraw Adwokatury przy Sądzie Najwyższym.

Art. 47. (1) Izba do Spraw Adwokatury przy Sądzie Najwyższym składa się z dwunastu sędziów tego Sądu i ośmiu członków Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) Członków Izby spośród sędziów Sądu Najwyższego oraz sześciu ich zastępców powołuje kolegium administracyjne tego Sądu; członków Izby spośród adwokatów powołuje Naczelna Rada Adwokacka; zastępcami ich są pozostali członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej, z wyjątkiem rzeczników dyscyplinarnych.

(3) Przewodniczącego Izby wyznacza Kolegium Administracyjne Sądu Najwyższego spośród sędziów, wchodzących w skład Izby.

(4) Przewodniczący, członkowie Izby oraz ich zastępcy powoływani są na rok.

Art. 48. (1) Izba do Spraw Adwokatury orzeka w sprawach dyscyplinarnych oraz w sprawie odwołań od uchwał okręgowych rad adwokackich (art. 64, 66 ust. (5), 88 ust. (5), 91, 92 ust. (2), 103 ust. (3)).

(2) W sprawie odwołań od uchwał rad okręgowych Izba wydaje orzeczenie po wysłuchaniu przedstawiciela właściwej rady i skarżącego, jeżeli na wezwanie się stawia.

Art. 49. (1) Izba do Spraw Adwokatury orzeka w składzie pięciu członków, w tym trzech sędziów, wyznaczonych przez przewodniczącego Izby, oraz dwóch adwokatów, wyznaczonych przez Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) Składowi sądzącemu przewodniczy sędzia, najstarszy służbą.

Art. 50. (1) Skład sądzący może przedstawić zagadnienie prawne, budzące wątpliwość do rozstrzygnięcia Izbie do Spraw Adwokatury w pełnym składzie; Izba może swą uchwałę wpisać do księgi zasad prawnych.

(2) W razie potrzeby udziału zastępcy członka Izby w posiedzeniu Izby w pełnym składzie, zastępcę spośród sędziów wyznaczy Przewodniczący Izby, zastępcę zaś spośród adwokatów — Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej.

Art. 51. (1) Izba do Spraw Adwokatury w pełnym składzie na wniosek Ministra Sprawiedliwości, Naczelnej Rady Adwokackiej lub Przewodniczącego Izby, wyjaśnia przepisy prawa niniejszego, które budzą wątpliwość lub których stosowanie wywołało rozbieżność w orzecznictwie.

(2) Uchwały Izby wpisuje się do księgi zasad prawnych.

Art. 52. (1) Odstąpienie od zasady prawnej, wpisanej do księgi, może nastąpić tylko w drodze ponownego rozstrzygnięcia pełnej Izby.

(2) Zasady prawne, wpisane do księgi, wiążą wszystkie organa samorządu adwokackiego.

Art. 53. (1) Rozprawa przed Izłą do Spraw Adwokatury jest tajna.

(2) Wyroki, postanowienia i uchwały Izby zapadają po wysłuchaniu wniosku prokuratora Sądu Najwyższego.

Rozdział 5. Nadzór rządowy.

Art. 54. (1) Nadzór rządowy nad działalnością samorządu adwokackiego sprawuje Minister Sprawiedliwości.

(2) Zarządzenia nadzorcze Ministra Sprawiedliwości nie podlegają zaskarżeniu.

Art. 55. (1) Minister Sprawiedliwości ma względem organów samorządu adwokackiego te same uprawnienia nadzorcze, jakie w myśl art. 43 służą Naczelnej Radzie Adwokackiej względem organów izb.

(2) Minister Sprawiedliwości władny jest nadto w przypadkach wyjątkowych, gdy rada przez swe działania lub zaniechania narusza ład prawny, rozwiązać Naczelną Radę Adwokacką lub radę okręgową i przekazać czasowe wykonywanie ich czynności delegowanym przez siebie osobom spośród sędziów lub adwokatów.

(3) Nowe wybory do rady należy zarządzić w ciągu trzech miesięcy od daty rozwiązania; walne zgromadzenie zwołuje i otwiera w przypadku rozwiązania rady okręgowej osoba, pełniąca tymczasowo obowiązki dziekana.

(4) W przypadku rozwiązania Naczelnej Rady Adwokackiej lub rady okręgowej, w ciągu pierwszych dwóch lat od ukonstytuowania się nowych rad ustępować będzie corocznie trzecia część ich składu w drodze losowania. W łonie Naczelnej Rady Adwokackiej losowanie następować będzie z osobna w stosunku do członków, powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej, wybranych przez izby i przybranych przez Radę Naczelną.

Art. 56. Naczelna Rada Adwokacka przesyła do wiadomości Ministra Sprawiedliwości protokoły walnych zgromadzeń, sprawozdania roczne i protokoły posiedzeń Rady Naczelnej, jak również sprawozdania roczne rad okręgowych oraz regulaminy organów samorządu adwokackiego.

DZIAŁ II. Adwokaci.

Rozdział 1.

Warunki przyjęcia do adwokatury.

Art. 57. (1) Okręgowa rada adwokacka wpisze na listę adwokatów każdego, kto:

a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich,

b) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym postępowaniem daje rękojmię zachowania godności stanu adwokackiego,

c) władza należycie językiem polskim w słowie i piśmie,

d) ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisanyymi w Polsce egzaminami,

e) odbył aplikację sądową w sądach powszechnych lub wojskowych, zakończoną przepisanyymi egzaminami,

f) odbył następnie aplikację adwokacką, zakończoną egzaminem adwokackim.

(2) Łączna aplikacja sądowa i adwokacka nie może trwać krócej niż cztery lata.

(3) Warunkiem wpisu na listę jest nadto obranie przez zgłaszającego się siedziby w okręgu izby w miejscowości, w której znajduje się sąd; rada okręgowa może zezwolić na obranie siedziby w miejscowości, w której nie ma sądu, jeżeli leży to w interesie miejscowej ludności.

(4) W przypadkach zgłoszenia się o wpis osoby, która pełniła służbę w instytucji prawa publicznego, władza przełożona udzieli radzie adwokackiej informacji, dotyczących przebiegu służby tej osoby; właściwy minister lub równorzędna władza naczelna może nadto zezwolić na przesłanie radzie akt dyscyplinarnych tej osoby albo zezwolić delegatowi rady na przejrzenie tych akt.

Art. 58. Warunek odbycia aplikacji sądowej i adwokackiej oraz złożenia przepisanych egzaminów nie dotyczy:

a) profesorów i docentów nauk prawnych w polskich szkołach akademickich,

b) sędziów Najwyższego Trybunału Administracyjnego,

c) urzędników Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, którzy po złożeniu egzaminu referendarskiego pozostawali co najmniej trzy lata w służbie referendarskiej.

Art. 59. Warunek odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie dotyczy:

a) osób, które co najmniej przez trzy lata pełniły obowiązki sędziowskie lub prokuratorskie w sądach powszechnych,

b) oficerów audytorów, którzy co najmniej przez trzy lata pełnili obowiązki sędziowskie lub prokuratorskie w sądach wojskowych,

c) osób, które co najmniej przez trzy lata pełniły obowiązki sędziowskie w sądach administracyjnych albo pozostawały na stanowiskach członków Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego lub Sekretariatu Prawniczego Najwyższego Trybunału Administracyjnego,

- d) osób, które co najmniej przez trzy lata pozostawały w służbie referendarskiej w Biurze Prawnym Prezydium Rady Ministrów, Departamencie Ustawodawczym Ministerstwa Sprawiedliwości albo w Biurze Sejmu lub Senatu na stanowiskach, związanych z pracami ustawodawczymi.

Art. 60. (1) Warunek odbycia aplikacji sądowej i adwokackiej oraz złożenia egzaminu sędziowskiego nie dotyczy osób, które po odbyciu aplikacji notarialnej, zakończonej przepisaniem egzaminem, co najmniej przez trzy lata pozostawały na stanowisku notariusza.

(2) Warunek odbycia aplikacji adwokackiej nie dotyczy:

- a) pisarzy hipotecznych i asesorów notarialnych, którzy co najmniej przez trzy lata zajmowali swe stanowiska,
- b) osób, które po złożeniu egzaminu sędziowskiego pozostawały co najmniej przez trzy lata w rządowej służbie referendarskiej na stanowisku o charakterze prawniczym.

Art. 61. (1) Osoby, wymienione w art. 59 lit. a) i c) oraz w art. 60 ust. (2) lit. b), nie mogą w ciągu dwóch lat od opuszczenia służby obierać siedziby w tych miejscowościach, w których w okresie ostatnich sześciu miesięcy sprawowały swój urząd; okręgowa rada adwokacka może nadto z ważnych powodów uzależnić wpis na listę od warunku nieobierania w ciągu lat dwóch siedziby w pobliżu miejscowości, objętej powyższym zakazem.

(2) Przepisy ustępu poprzedzającego nie dotyczą miejscowości, będących siedzibą sądu apelacyjnego.

Art. 62. Adwokat, wpisany na listę na podstawie art. 58 — 60, zalicza się do okresu wykonywania zawodu adwokata czas ich służby, przy czym półtora roku służby na stanowiskach, wymienionych w tych artykułach, przyjmuje się za rok wykonywania zawodu.

Art. 63. Adwokat, skreślony z listy, będzie na żądanie wpisany na nią ponownie, jeżeli odpowiada warunkom art. 57 ust. (1) lit. a) — c).

Art. 64. (1) Odmowa wpisu na listę adwokatów ulega w terminie miesięcznym od daty zawiadomienia zaskarżeniu do Izby do Spraw Adwokatury.

(2) Brak zawiadomienia o wpisaniu na listę w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia podania uważa się za odmowę.

Art. 65. (1) Adwokat jest obowiązany przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych uiszczyć opłatę wpisową oraz złożyć wobec dziekana ślubowanie treści następującej:

„Pomny dobra Państwa Polskiego oraz godności stanu adwokackiego, przyrzec-

kam uroczycie, że obowiązki adwokata spełniać będę zgodnie z prawem i słuszością, poświęcając się im z całą sumiennością i gorliwością, władzy okazywać będę poszanowanie, a w postępowaniu moim kierować się będę zasadami honoru i uczciwości”.

(2) Adwokat — przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych — opuści nadto stanowisko i zaniecha zajęcia, których nie wolno łączyć z zawodem adwokata.

(3) Adwokat, wpisywany w tej samej izbie ponownie na listę, wolny jest od obowiązku uiszczenia opłaty wpisowej, jeżeli od daty skreślenia z listy do daty ponownego wpisu upłynęło mniej niż lat piętnaście.

Art. 66. (1) Minister Sprawiedliwości może, po wysłuchaniu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, zarządzić w drodze rozporządzenia zamknięcie na czas określony listy adwokatów lub listy aplikantów adwokackich albo obu tych list łącznie w poszczególnych okręgach lub miejscowościach.

(2) Zarządzając zamknięcie listy, Minister Sprawiedliwości określi, czy i w jakiej mierze dotyczy ono poszczególnych kategorii aplikantów adwokackich lub aplikantów sądowych oraz osób, wymienionych w art. 58 — 60.

(3) Minister Sprawiedliwości, zarządzisz zamknięcie listy, może zezwalać na wpisywanie na nią ograniczonej liczby adwokatów lub aplikantów adwokackich w określonych terminach i oznaczonych miejscowościach.

(4) W przypadku, określonym w ustępie poprzedzającym, okręgowa rada adwokacka z upływem oznaczonego terminu przedstawi Naczelnej Radzie Adwokackiej wykaz osób, zgłaszających się do adwokatury, odpowiadających warunkom, wymagany dla wpisu na listę, wraz ze swoją opinią co do kolejności, w jakiej należałoby je wpisać. Naczelna Rada Adwokacka dokona wyboru, biorąc pod uwagę osobiste warunki kandydatów, a w szczególności ich kwalifikacje zawodowe, zasługi dla Państwa, wiek, stosunki materialne i rodzinne oraz węzły, łączące ich z danym terenem; wpis osób, wybranych na listę, zarządza Rada Naczelna.

(5) Odmowa wciągnięcia zgłaszającego się do wykazu ulega w terminie miesięcznym od zawiadomienia zaskarżeniu do Izby do Spraw Adwokatury.

(6) Jeżeli Minister Sprawiedliwości nie skorzystał z uprawnień, określonych w ust. (3), Naczelna Rada Adwokacka może w przypadkach wyjątkowych udzielić radzie okręgowej zezwolenia na wpis określonej osoby na listę zamkniętą.

(7) Zamknięcie listy nie dotyczy adwokatów, wpisywanych w tej samej izbie ponownie na listę.

Rozdział 2.

Obowiązki i prawa adwokatów.

Art. 67. Adwokat jest powołany do obrony prawa i słuszności; powinien obowiązki swego zawodu spełniać sumiennie i gorliwie, mając na względzie dobro Państwa; dla sądów, urzędów i organów adwokatury mieć poszanowanie, strzec powagi i godności stanu, kierując się zasadami honoru i koleżeństwa.

Art. 68. (1) Zawód adwokata polega na udzielaniu pomocy prawnej, a w szczególności na obronie i zastępstwie stron w ramach obowiązujących przepisów przed wszystkimi sądami oraz przed komisjami dyscyplinarnymi, przed urzędami i instytucjami prawa publicznego, na udzielaniu porad prawnych i opracowywaniu aktów prawnych; poza tym adwokaci mogą być powoływani do wykonywania czynności, sprawowanych pod nadzorem władz sądowych.

(2) Adwokat może odmówić pomocy prawnej bez podania powodów.

(3) W sprawach, w których pomoc prawna ma z mocy ustawy nastąpić z urzędu, zwolnić adwokata od obowiązku udzielenia pomocy może z ważnych powodów tylko władza, która go wyznaczyła.

Art. 69. Adwokatowi nie wolno udzielić pomocy prawnej, jeżeli udzielił jej stronie przeciwnej w tej samej bądź związanej z nią sprawie; nie wolno mu również udzielić pomocy prawnej w sprawie, w której brał udział z ramienia władzy publicznej.

Art. 70. Adwokat — wypowiadając pełnomocnictwo — jest obowiązany jeszcze przez dwa tygodnie pełnić swe obowiązki, jeżeli nie nastąpiło wcześniejsze objęcie sprawy przez innego adwokata lub zwolnienie ze strony klienta.

Art. 71. Adwokat jest obowiązany zachować w tajemnicy wiadomości, udzielone mu z tytułu wykonywania przezeń zawodu.

Art. 72. (1) Adwokat powinien zamieszkiwać i prowadzić kancelarię w obranej przez siebie siedzibie.

(2) Okręgowa rada adwokacka może z ważnych powodów zezwolić adwokatowi na zamieszkanie w pobliżu miejscowości, w której ma siedzibę urzędową.

Art. 73. (1) Przeniesienie siedziby w okręgu izby może nastąpić po upływie miesiąca od zawiadomienia okręgowej rady adwokackiej o zamierzonym przeniesieniu.

(2) Przeniesienie siedziby do okręgu innej izby wymaga uprzedniej zgody Naczelnej Rady Adwokackiej, która przed powzięciem uchwały, wysłucha opinii właściwych rad okręgowych; zgoda Naczelnej Rady Adwokackiej wiąże radę okręgową, która dokonywa wpisu.

(3) W przypadku przeniesienia siedziby do okręgu innej izby, ponowna opłata wpisowa nie będzie pobierana.

Art. 74. (1) W przypadku zamknięcia listy, przeniesienie siedziby do miejscowości, objętej zamknięciem, może nastąpić jedynie w trybie, określonym w art. 66 ust. (4), (5) i (6).

(2) Przeniesienie siedziby nie może nastąpić do miejscowości, w której adwokatowi nie wolno obierać siedziby z mocy przepisu art. 61 ust. (1).

Art. 75. Adwokat — przenosząc siedzibę lub wydalając się z niej na czas ponad sześć tygodni — ustanowi innego adwokata swym zastępcą i zawiadomi o tym okręgową radę adwokacką.

Art. 76. (1) Okręgowa rada adwokacka ustanowi z urzędu zastępcę dla adwokata w przypadku skreślenia go z listy lub zawieszenia w czynnościach zawodowych.

(2) Rada okręgowa może również ustanowić zastępcę dla adwokata, który czasowo nie ma możliwości wykonywania zawodu.

(3) Uchwała rady zastępuje substytucję, udzieloną przez adwokata.

(4) Zastępca zawiadomi niezwłocznie klientów zastępowanego adwokata o przyjęciu zastępstwa.

Art. 77. (1) Adwokat — przy wykonywaniu czynności zawodowych — korzysta z wolności słowa i pisma w granicach obowiązujących przepisów i rzeczowej potrzeby.

(2) Nadużycie tej wolności, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, świadka albo biegłego, podlega ściganiu tylko w drodze dyscyplinarnej.

(3) Nadużycie tej wolności, popełnione wobec sądu, a stanowiące inne przestępstwo, ścigane z oskarżenia prywatnego, podlega ściganiu w drodze dyscyplinarnej, w drodze zaś sądowej wtedy tylko, gdy pokrzywdzony uzyska uprzednio zezwolenie sądu, przed którym nadużycie zostało popełnione.

(4) Wszelkie inne nadużycie tej wolności ścigane będzie w drodze sądowej i dyscyplinarnej.

Art. 78. (1) Adwokat pobiera od klienta honorarium według umowy, a w jej braku — według przepisów o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych.

(2) Pomoc prawna adwokata, wyznaczonego z urzędu dla strony, której przyznano prawo ubogich, jest dla strony ubogiej bezpłatna, chyba że stronę przeciwną obciążono kosztami procesu.

(3) Należnościom adwokata z tytułu honorarium w granicach taksy i wyłożonych wydatków służy pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi wierzytelnościami z przysądzonego dla klienta roszczenia.

Art. 79. Adwokat jest obowiązany przechowywać dokumenty, powierzone mu przez klienta, w ciągu trzech lat od dokonania ostat-

niej czynności w sprawie, chyba że przed upływem tego czasu wezwał klienta listem poleconym do odbioru dokumentów, a klient w ciągu sześciu miesięcy do wezwania tego się nie zastosował.

Art. 80. Wierzytelność z tytułu odpowiedzialności cywilnej adwokata za prowadzenie spraw cudzych ulega przedawnieniu w terminie, określonym w kodeksie zobowiązań dla przedawnienia wierzytelności z tytułu naprawienia szkody, wyrządzonej czynem niedozwolonym.

Art. 81. (1) Adwokaci opłacają na potrzeby izby składki roczne, ponadto — stosownie do uchwał walnego zgromadzenia — opłaty na fundusze wzajemnej pomocy i zapomóg pośmiertnych.

(2) Adwokaci, pobierający emeryturę z funduszy publicznych, nie mają obowiązku należenia do funduszu zapomóg pośmiertnych.

(3) Adwokat, przenoszący siedzibę do okręgu innej izby, zachowuje według swego wyboru przynależność do funduszu zapomóg pośmiertnych swej poprzedniej izby lub przystępuje do funduszu izby, do której się przenosi.

(4) Składki, opłaty na fundusze wzajemnej pomocy i zapomóg pośmiertnych, koszty postępowania dyscyplinarnego oraz grzywny są należnościami publicznoprawnymi; w razie niewpłacenia ich w terminie oznaczonym, będą — po uprzednim bezskutecznym wezwaniu przez okręgową radę adwokacką — ściągane wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w trybie egzekucji administracyjnej.

(5) Adwokata, zalegającego — pomimo wezwania — z zapłatą składki dłużej niż rok, rada okręgowa może zawiesić w czynnościach zawodowych do czasu uiszczenia należności.

Art. 82. (1) Z zawodem adwokata nie wolno łączyć stanowisk:

- a) funkcjonariusza państwowego,
- b) sędziego i prokuratora,
- c) żołnierza zawodowego w służbie czynnej,
- d) notariusza, asesora oraz pracownika notarialnego,
- e) pracownika samorządowego,
- f) pracownika kancelarii pisarza hipotecznego.

(2) Przepisy ustępu poprzedzającego nie dotyczą stanowisk:

- a) ministra i podsekretarza stanu,
- b) nauczyciela i pomocniczej siły naukowej w szkole akademickiej,
- c) nauczyciela nauk prawnych w szkole nieakademickiej,
- d) pracownika samorządu adwokackiego.

(3) W czasie sprawowania urzędu ministra lub podsekretarza stanu adwokat nie wykonywa swego zawodu.

(4) Okręgowa rada adwokacka może z ważnych powodów zakazać adwokatowi wy-

konywania zawodu na czas zajmowania w organie zarządzającym samorządu terytorialnego lub gospodarczego stanowiska, z którym związane jest stałe uposażenie służbowe.

Art. 83. (1) Adwokatowi nie wolno brać osobistego udziału w prowadzeniu przedsiębiorstwa finansowego, przemysłowego lub handlowego, ani też zajmować żadnego stanowiska w takim przedsiębiorstwie, choćby stanowiło ono w całości lub w części jego własny majątek; nie wolno mu również prowadzić cudzego gospodarstwa rolnego; okręgowa rada adwokacka może jednak zezwolić adwokatowi na osobiste prowadzenie przedsiębiorstwa, stanowiącego jego własność lub własność jego najbliższej rodziny.

(2) Okręgowa rada adwokacka może jednak zezwolić adwokatowi na objęcie stanowiska w radzie nadzorczej przedsiębiorstwa finansowego, przemysłowego lub handlowego albo w zarządzie komunalnej kasy oszczędności lub spółdzielni; zezwolenie takie może być połączone z zakazem wykonywania zawodu na czas zajmowania stanowiska i może być z ważnych powodów w każdym czasie odwołane.

(3) Rada okręgowa nie może odmówić adwokatowi zezwolenia na objęcie stanowiska we władzach komunalnej kasy oszczędności lub spółdzielni, jeżeli stanowisko to jest bezpłatne i obsadzone z wyboru.

Art. 84. Zakazy i ograniczenia, zawarte w art. 82 i 83, nie dotyczą czynności radcy prawnego oraz udziału w komisjach rewizyjnych i dyscyplinarnych.

Art. 85. Adwokatowi nie wolno podejmować się zajęć, nie liczących z godnością stanu.

Art. 86. (1) Adwokat zawiadomi niezwłocznie okręgową radę adwokacką o objęciu stanowiska, którego w myśl art. 82 i 83 nie wolno łączyć z zawodem adwokata.

(2) Adwokat zawiadomi również radę okręgową o wyborze na stanowisko, określone w art. 83 ust. (2), celem uzyskania zezwolenia na jego objęcie; brak odpowiedzi w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia uważa się za udzielenie zezwolenia.

Rozdział 3.

Skreślenie adwokata z listy.

Art. 87. (1) Okręgowa rada adwokacka skreśli adwokata z listy wskutek:

- a) śmierci,
- b) zgłoszenia wystąpienia,
- c) utraty obywatelstwa polskiego,
- d) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu albo praw cywilnych, bądź też ograniczenia w korzystaniu z tych praw,
- e) odmowy złożenia ślubowania,
- f) nieuiszczenia w oznaczonym terminie opłaty wpisowej bez usprawiedliwionej przyczyny,

- g) wpisu na listę adwokatów innej izby,
- h) objęcia lub nieopuszczenia — mimo wezwania — stanowiska, którego w myśl art. 82 i 83 nie wolno łączyć z zawodem adwokata,
- i) orzeczenia o trwałej niezdolności do wykonywania zawodu, wywołanej upadkiem sił fizycznych lub umysłowych,
- j) wyroku dyscyplinarnego, orzekającego wydalenie z adwokatury lub pozbawienie prawa wykonywania zawodu adwokata, bądź uznającego, że adwokat w chwili wpisania go na listę był niegodny stanowiska adwokata.

(2) Rada okręgowa skreśli nadto adwokata z listy, jeżeli — pomimo wezwania — nie zaniecha zajęcia, nie licującego z godnością stanu, albo — pomimo odmowy zezwolenia — obejmie stanowisko, określone w art. 83 ust. (2).

Art. 88. (1) O trwałej niezdolności adwokata do wykonywania zawodu orzeka kolegium w składzie:

- a) dziekana lub wicedziekana, jako przewodniczącego,
- b) sędziego apelacyjnego, delegowanego przez prezesa właściwego sądu,
- c) trzech adwokatów, wybranych przez okręgową radę adwokacką spośród członków rady i sądu dyscyplinarnego.

(2) Orzeczenie zapada na rozprawie po zbadaniu adwokata i wysłuchaniu opinii biegłych lekarzy, powołanych przez kolegium, oraz obrońcy.

(3) Rada okręgowa wyznaczy obrońcę z urzędu, jeżeli adwokat sam go sobie nie przybrał.

(4) Kolegium może zlecić jednemu ze swych członków przeprowadzenie poszczególnych dowodów lub zwrócić się o przesłuchanie świadków, zamieszkałych poza siedzibą izby, do miejscowych organów samorządu adwokackiego.

(5) Orzeczenie ulega w terminie miesięcznym od daty doręczenia zaskarżenia do Izby do Spraw Adwokatury.

Art. 89. (1) Okręgowa rada adwokacka — w razie wszczęcia sprawy o uznanie trwałej niezdolności adwokata do wykonywania zawodu — może jednocześnie zawiesić go tymczasowo w czynnościach zawodowych.

(2) To samo uprawnienie służy radzie okręgowej w przypadku, gdy przeciwko adwokatowi zostało wszczęte postępowanie przed sądem powszechnym o ubezwłasnowolnienie.

(3) Zawieszenie adwokata w czynnościach zawodowych następuje z mocy prawa, jeżeli zapadł przeciwko niemu wyrok ostatniej instancji merytorycznej sądu karnego, orzekający utratę praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu adwokata.

Art. 90. Adwokat, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne, nie może być skreślony z listy, zanim postępowanie to nie zostanie ukończone.

Art. 91. Skreślenie adwokata z listy ulega w terminie miesięcznym od zawiadomienia o zaskarżeniu do Izby do Spraw Adwokatury.

DZIAŁ III.

Aplikanci adwokaccy.

Art. 92. (1) Okręgowa rada adwokacka wpisze na listę aplikantów adwokackich każdego, kto:

- a) odpowiada warunkom, określonym w art. 57 ust. (1) lit. a) — e) i nie jest przez prawo niniejsze zwolniony od obowiązku odbycia aplikacji,
- b) przedstawi zaświadczenie adwokata, mającego prawo patronatu, o gotowości przyjęcia go na praktykę.

(2) Odmowa wpisu na listę aplikantów adwokackich ulega zaskarżeniu na równi z odmową wpisu na listę adwokatów.

(3) Siedzibą aplikanta jest siedziba jego patrona.

Art. 93. (1) Prawo patronatu przyznaje okręgowa rada adwokacka.

(2) Patronem może być adwokat, który:

- a) co najmniej przez pięć lat wykonywał zawód adwokata,
- b) prowadzi kancelarię, w której praktyka daje rękojmię należytego wykształcenia i wychowania zawodowego aplikanta.

(3) Adwokat może zatrudniać u siebie tylko jednego aplikanta; rada okręgowa może w przypadkach wyjątkowych zezwolić na przyjęcie na praktykę dwóch aplikantów jednocześnie.

Art. 94. (1) W razie ustanowienia zastępcy dla adwokata-patrona (art. 75—76), zastępca obejmuje z mocy prawa obowiązki patrona.

(2) Jeżeli aplikant adwokacki bez własnej winy utracił patrona, a nie zachodzi potrzeba ustanowienia zastępcy dla adwokata-patrona, okręgowa rada adwokacka na prośbę aplikanta może w wyjątkowych przypadkach wyznaczyć mu patrona z urzędu.

Art. 95. Aplikant jest obowiązany przed rozpoczęciem wykonywania aplikacji adwokackiej złożyć wobec dziekana ślubowanie treści następującej:

„Pomny dobra Państwa Polskiego oraz godności stanu adwokackiego, przyrzekam uroczyście, że obowiązki aplikanta adwokackiego spełniać będę zgodnie z prawem i słusnością, poświęcając się im z całą sumiennością i gorliwością, władzom i patronowi mojemu okazywać będę poszanowanie, a w postępowaniu moim kierować się będę zasadami honoru i uczciwości”.

Art. 96. (1) Aplikacja adwokacka trwa co najmniej dwa lata i polega na zaznajamianiu się ze wszystkimi działami czynności adwokackich oraz z zasadami wykonywania zawodu adwokata.

(2) Kierowanie wykształceniem i wychowaniem zawodowym aplikanta adwokackiego należy bezpośrednio do patrona, w zakresie zaś ogólnym, ustalonym przez Naczelną Radę Adwokacką — do rady okręgowej.

Art. 97. Aplikant nie może bez zezwolenia okręgowej rady adwokackiej podejmować się zajęć ubocznych.

Art. 98. (1) Aplikant adwokacki jest obowiązany pracować w kancelarii swego patrona pod jego kierownictwem; jest on nadto obowiązany uczestniczyć w prowadzonych przez okręgową radę adwokacką seminariach, ćwiczeniach i wykładach.

(2) Aplikant ma obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej na równi z adwokatem.

(3) Aplikant otrzymuje od patrona wynagrodzenie za pracę w jego kancelarii według norm, które ustala okręgowa rada adwokacka.

(4) Od obowiązku płacenia aplikantowi wynagrodzenia będzie na żądanie zwolniony patron z urzędu (art. 94 ust. (2)).

Art. 99. (1) Aplikant może zastępować swego patrona w sądach i urzędach, z wyjątkiem Sądu Najwyższego, Najwyższego Trybunału Administracyjnego oraz Trybunału Kompetencyjnego; korzysta on wówczas z wolności słowa w granicach, określonych dla adwokatów (art. 77).

(2) Aplikant zastępuje patrona na mocy szczególnego w każdej sprawie upoważnienia patrona i pod jego odpowiedzialnością.

Art. 100. (1) Aplikant po ukończeniu aplikacji przystępuje do egzaminu adwokackiego przed komisją egzaminacyjną tej izby, w której jest wpisany na listę.

(2) W razie niepomyślnego wyniku pierwszego egzaminu, aplikant może przystąpić do ponownego egzaminu w terminie, wyznaczonym przez komisję egzaminacyjną; termin ten nie może być krótszy niż trzy miesiące i dłuższy niż sześć miesięcy.

(3) W razie powtórnego niepomyślnego wyniku egzaminu, dopuszczenie do egzaminu po raz trzeci i wyznaczenie terminu zależy od uznania komisji egzaminacyjnej, przed którą aplikant składał egzamin po raz drugi.

Art. 101. Komisja egzaminacyjna składa się:

- a) z dziekana, wicedziekana lub delegowanego przez dziekana członka rady adwokackiej, jako przewodniczącego,
- b) z sędziego apelacyjnego, delegowanego przez prezesa właściwego sądu,
- c) z czterech adwokatów, powołanych w połowie przez Naczelną Radę Adwokacką, a w połowie przez radę okręgową.

Art. 102. Egzamin adwokacki dzieli się na piśmienny i ustny; przedmiotem jego są wszystkie dziedziny prawa, których znajomość jest konieczna w zawodzie adwokata.

Art. 103. (1) Okręgowa rada adwokacka skreśli z listy aplikanta, który:

- a) w ciągu roku pozostawał bez patrona,
- b) pomimo odmowy zezwolenia podjął się zajęcia ubocznego,
- c) bez usprawiedliwionej przyczyny nie zgłosił się w ciągu roku od ukończenia aplikacji do egzaminu adwokackiego lub nie zgłosił się do egzaminu ponownego w terminie wyznaczonym przez komisję egzaminacyjną,
- d) nie uzyskał zezwolenia na przystąpienie do egzaminu po raz trzeci lub odbył trzeci egzamin z wynikiem niepomyślnym.

(2) Okręgowa rada adwokacka może ponadto skreślić z listy aplikanta, który w ciągu dwóch lat od daty złożenia egzaminu adwokackiego nie został wpisany na listę adwokatów.

(3) Rada skreśli nadto aplikanta z listy w przypadkach, określonych w art. 87 ust. (1) lit. a) — e), tudzież lit. g) oraz j).

(4) Skreślenie aplikanta z listy ulega zaskarżeniu na równi ze skreśleniem adwokata z listy.

Art. 104. Aplikanci adwokaccy opłacają na potrzeby izby jedynie składkę roczną w wysokości 1/5 składki, przypadającej od adwokata.

Art. 105. Aplikant może być obecny na walnym zgromadzeniu izby oraz ma prawo zabierania głosu, jednak bez prawa składania wniosków i głosowania.

Art. 106. (1) Okręgowa rada adwokacka zwoła z własnej inicjatywy lub na wnioszek co najmniej jednej piątej części ogólnej liczby aplikantów danej izby ogólne zebranie aplikantów adwokackich dla omówienia spraw, które ich dotyczą.

(2) Zebraniu przewodniczy członek rady, delegowany przez dziekana.

Art. 107. (1) Przepisy o zawieszaniu adwokatów w czynnościach zawodowych stosuje się odpowiednio do aplikantów adwokackich, przy czym czasu trwania zawieszenia aplikanta w czynnościach nie zalicza się do okresu obowiązkowej aplikacji.

(2) Dziekan okręgowej rady adwokackiej władny jest w drodze porządkowej udzielić ostrzeżenia aplikantowi, który dopuścił się drobniejszego uchybienia, nie dającego jeszcze podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

DZIAŁ IV.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 108. (1) Adwokat i aplikant adwokacki podlegają karze dyscyplinarnej za naruszenie swych obowiązków lub uchybienie godności stanu.

(2) Sąd dyscyplinarny może również orzec wyrokiem, iż adwokat lub aplikant adwokacki jest niegodny swego stanowiska ze względu na czyn, popełniony przed wpisem na listę, jeżeli czyn ten nie był w chwili wpisu znany władzy, zarządzającej wpis.

Art. 109. (1) Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) upomnienie,
- b) nagana,
- c) zawieszenie w czynnościach zawodowych na czas od trzech miesięcy do lat dwóch,
- d) pozbawienie prawa wykonywania zawodu adwokata na czas od lat dwóch do dziesięciu,
- e) wydalenie z adwokatury.

(2) Obok kary nagany można orzec dodatkowo utratę prawa patronatu na czas do lat pięciu lub grzywnę od 50 do 5.000 złotych albo obie te kary łącznie.

(3) Obok kary zawieszenia w czynnościach zawodowych można orzec dodatkowo utratę prawa patronatu na czas do lat dziesięciu.

(4) Kara nagany pociąga za sobą utratę prawa wybieralności do organów samorządu adwokackiego na przeciąg lat trzech od uprawomocnienia się wyroku.

(5) Kara zawieszenia pociąga za sobą utratę prawa udziału w walnym zgromadzeniu izby na przeciąg lat pięciu od upływu okresu zawieszenia.

(6) Kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu pociąga za sobą skreślenie z listy oraz utratę wszelkich praw, wynikających z tytułu należenia do adwokatury; kara wydalenia — nadto utratę prawa ponownego wpisu na listę.

(7) W stosunku do aplikantów adwokackich nie orzeka się kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu, ani kar dodatkowych, przewidzianych w ustępach poprzedzających, natomiast można orzec dodatkowo przedłużenie aplikacji:

- a) obok kary nagany — na czas od miesiąca do sześciu miesięcy,
- b) obok kary zawieszenia w czynnościach — na czas od trzech miesięcy do dwóch lat.

Art. 110. (1) Za przewinienie dyscyplinarne, polegające:

- a) na naruszeniu zakazu wykonywania zawodu adwokata, wydanego przez okręgową radę adwokacką na mocy art. 82 ust. (4) lub art. 83 ust. (2),
- b) na prowadzeniu kancelarii poza siedzibą urzędową —

nie może być obwinionemu wymierzona kara niższa, niż kara zawieszenia w czynnościach zawodowych.

(2) Za przewinienie dyscyplinarne, stanowiące przestępstwo, jeżeli zostało ono popełnione z chęci zysku lub innych niskich pobudek, nie może być obwinionemu wymierzona kara niższa, niż kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Art. 111. (1) Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn; może ono jednak być zawieszono do czasu ukończenia postępowania karnego.

(2) Nie można wszczynać postępowania dyscyplinarne z powodu czynu, związanego ze sprawowaniem urzędu lub wykonywaniem man-

datu publicznego przez adwokata, zanim właściwa władza dyscyplinarna lub sąd karny nie pociągnie tego czynu.

(3) Adwokat, sprawujący urząd ministra lub podsekretarza stanu, nie może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej w okresie urzędowania.

Art. 112. (1) Postępowania dyscyplinarne nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która w myśl zasad kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

(2) W razie jednak śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarne, postanowienie o umorzeniu traci moc i postępowanie toczy się nadal, jeżeli tego zażąda w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra zmarłego.

Art. 113. (1) Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarne, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęło pięć lat.

(2) Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie nastąpi wcześniej niż przedawnienie karne.

(3) Postępowanie, mające na celu uznanie adwokata lub aplikanta adwokackiego za niegodnego swego stanowiska (art. 108 ust. (2)), nie może być wszczęte, jeżeli od chwili wpisu upłynęło pięć lat.

(4) Przedawnienie przerywa pierwsza czynność sądu lub oskarżyciela dyscyplinarne.

(5) Przedawnienie nie biegnie w czasie, gdy adwokat z mocy ustawy nie może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 114. W sprawach dyscyplinarnych orzekają:

- a) sąd dyscyplinarny izby adwokackiej,
- b) Wyższy Sąd Dyscyplinarny,
- c) Izba do Spraw Adwokatury.

Art. 115. (1) Sąd dyscyplinarny izby rozpoznaje wszystkie sprawy jako pierwsza instancja, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

(2) Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznaje:

- a) jako pierwsza instancja sprawy członków organów ustawowych izb adwokackich,

- b) jako instancja druga i ostatnia, sprawy, rozpoznawane w pierwszej instancji przez sądy dyscyplinarne izb, z wyjątkiem przypadków, określonych w ust. (3) lit. d).

(3) Izba do Spraw Adwokatury rozpoznaje:

- a) jako instancja pierwsza i ostatnia, sprawy członków Naczelnej Rady Adwokackiej i Komisji Rewizyjnej przy tej Radzie,

- b) jako instancja pierwsza i ostatnia, sprawy o wniesienie kasacji lekkomyślne lub w celu działania na zwłokę, wszczęte z inicjatywy Sądu Najwyższego,

- c) jako instancja druga i ostatnia, sprawy rozpoznawane w pierwszej instancji przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

- d) jako instancja druga i ostatnia, sprawy rozpoznawane w pierwszej instancji przez sądy dyscyplinarne izb, jeżeli w nich oskarżał lub wniósł środek odwoławczy prokurator.

Art. 116. (1) Właściwość miejscową sądu dyscyplinarnego określa siedziba obwinionego w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

(2) Jeżeli jest dwóch lub więcej obwinionych, wpisanych na listę w różnych izbach, właściwy jest sąd izby, w której okręgu popełniono przewinienie, jeżeli zaś miejsca tego ustalić nie można — sąd, przed którym najpierw wszczęto postępowanie.

(3) Spory o właściwość miejscową, powstałe między sądami izb, rozstrzyga Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

(4) Ze względu na ważny interes publiczny lub powagę stanu adwokackiego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny — na wniosek rzecznika lub sądu właściwego — oraz Izba do Spraw Adwokatury — na wniosek prokuratora — władne są przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu; przekazanie nastąpić może nie później, jak do rozpoczęcia rozprawy w pierwszej instancji.

Art. 117. (1) Sąd dyscyplinarny izby adwokackiej orzeka w składzie trzech członków.

(2) Wyższy Sąd Dyscyplinarny i Izba do Spraw Adwokatury orzekają w składzie pięciu członków.

Art. 118. (1) Sądy dyscyplinarne są w zakresie orzecznictwa niezawisłe.

(2) Sądy dyscyplinarne rozstrzygają samodzielnie wszelkie nasuwające się zagadnienia prawne i wydają swe orzeczenia na mocy przekonania, opartego na swobodnej ocenie dowodów.

(3) Sądy dyscyplinarne wszczynają postępowanie na żądanie oskarżyciela.

Art. 119. Stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są oskarżyciel i obwiniony.

Art. 120. (1) Prawa oskarżyciela wykonują:

- a) przed sądem dyscyplinarnym izby — rzecznik dyscyplinarny okręgowej rady adwokackiej i prokurator właściwego sądu apelacyjnego,
- b) przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym — rzecznik dyscyplinarny Naczelnej Rady Adwokackiej oraz prokurator właściwego sądu apelacyjnego, jeżeli Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzeka, jako pierwsza instancja,
- c) przed Izbą do Spraw Adwokatury — prokurator Sądu Najwyższego i rzecznik dyscyplinarny Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) Prokurator bierze udział w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym tylko wówczas, gdy uzna, że interes publiczny tego wymaga.

(3) Udział prokuratora w postępowaniu dyscyplinarnym nie wyłącza rzecznika dyscyplinarnego, który może popierać oskarżenie obok prokuratora i samodzielnie wnosić i popierać środki odwoławcze.

(4) Rzecznik dyscyplinarny działa z ramienia rady, która go powołała, i jest związany poleceniami tej rady co do prowadzenia dochodzenia oraz wniesienia aktu oskarżenia i środków odwoławczych.

Art. 121. Obwinionym może być adwokat lub aplikant adwokacki.

Art. 122. (1) Obwiniony może przybrać sobie obrońcę spośród adwokatów.

(2) Sąd dyscyplinarny wyznaczy obrońcę z urzędu, jeżeli:

- a) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności obwinionego,
- b) postępowanie toczy się po śmierci obwinionego.

(3) Przepisu ustępu poprzedzającego nie stosuje się, gdy obwiniony lub członek jego rodziny sam ustanowił obrońcę.

(4) Obrońcą nie może być adwokat, pozbawiony prawa wybieralności do organów samorządu adwokackiego.

Art. 123. (1) Prawo wyłączenia sędziego służy stronom w przypadkach, określonych w kodeksie postępowania karnego.

(2) Obwiniony ma również prawo wyłączyć bez podania powodu dwóch sędziów spośród ogółu członków sądu dyscyplinarnego; prawo to nie służy mu jednak w stosunku do członków Izby do Spraw Adwokatury.

(3) Wniosek o wyłączenie sędziego może być złożony w terminie siedmiodniowym od zawiadomienia o dniu rozprawy.

(4) Jeżeli po zawiadomieniu o dniu rozprawy nastąpiła zmiana składu sądu dyscyplinarnego wskutek nowych wyborów, termin, określony w ustępie poprzedzającym, przedłuża się do rozpoczęcia rozprawy.

Art. 124. (1) Sąd dyscyplinarny może w każdym stadium postępowania zawiesić tymczasowo w czynnościach zawodowych adwokata, przeciw któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, jeżeli wymaga tego interes publiczny lub powaga stanu adwokackiego.

(2) Przed powzięciem postanowienia o zawieszeniu sąd udzieli obwinionemu możliwości złożenia wyjaśnień ustnie lub na piśmie; od obowiązku tego można odstąpić w stosunku do adwokata pozbawionego wolności.

(3) Na postanowienie w przedmiocie zawieszenia służy stronom zażalenie.

(4) Okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach może być w całości lub w części zaliczony na poczet kary zawieszenia.

Art. 125. (1) Sądy dyscyplinarne wydają orzeczenia na posiedzeniu niejawnym lub na rozprawie.

(2) Orzeczenia wydawane są w postaci wyroków lub postanowień; wyrok zapasé może jedynie na rozprawie.

(3) Sąd dyscyplinarny uzasadnia pisemnie każde orzeczenie, może jednak zaniechać uzasadnienia postanowienia, uwzględniającego wniosek strony, któremu się inna strona nie sprzeciwiła.

Art. 126. (1) Postępowanie dyscyplinarne jest tajne.

(2) Podczas rozprawy dyscyplinarnej mogą być jednak obecni dwaj mężowie zaufania, wybrani przez obwinionego spośród adwokatów.

(3) Ministrowi Sprawiedliwości służy prawo wglądu do akt dyscyplinarnych.

Art. 127. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje:

- a) dochodzenie,
- b) postępowanie przed sądem dyscyplinarnym.

Art. 128. (1) Dochodzenie wszczyna rzecznik dyscyplinarny, skoro otrzyma zawiadomienie lub w inny sposób dowie się o popełnieniu przewinienia, albo innego czynu, przez który adwokat lub aplikant adwokacki okazał się niegodny swego stanowiska (art. 108 ust. (2)).

(2) Rzecznik dyscyplinarny zawiadomi prokuratora o wszczęciu dochodzenia w sprawie o przewinienie, zawierające znamiona przestępstwa, ściganego z urzędu; zawiadomienie to rzecznik prześle również, gdy znamiona przestępstwa ujawnią się dopiero w toku dochodzenia.

Art. 129. (1) Rzecznik dyscyplinarny może zaniechać dochodzenia, jeżeli uzna, że okoliczności, przytoczone w zawiadomieniu, nie dają podstawy do wszczęcia dochodzenia.

(2) O odmowie wszczęcia dochodzenia zawiadamia się osoby, którym w myśl przepisów kodeksu postępowania karnego służy prawa pokrzywdzonego.

(3) Na postanowienie rzecznika, odmawiające wszczęcia dochodzenia, służy pokrzywdzonemu zażalenie do sądu pierwszej instancji.

Art. 130. (1) Prokurator może w każdej sprawie zastrzec sobie zawiadomienie go o wynikach dochodzenia, prowadzonego przez rzecznika.

(2) Może on wówczas stawiać w toku dochodzenia wnioski o przeprowadzenie poszczególnych dowodów; wnioski te są dla rzecznika wiążące.

Art. 131. (1) Prokurator może w sprawie o przewinienie, zawierające znamiona przestępstwa ściganego z urzędu, podjąć dochodzenie, które przeprowadza wówczas osobiście.

(2) Jeżeli prokurator nie zamierza wnieść aktu oskarżenia w sprawie, w której sam prowadził dochodzenie, odstępuje ją rzecznikowi.

Art. 132. Prokurator i rzecznik w toku dochodzenia korzystają z pomocy prawnej orga-

nów samorządu adwokackiego; prokurator korzysta nadto z pomocy prawnej sądów grodzkich, jeżeli chodzi o dokonanie czynności w miejscowości, w której nie ma prokuratora na miejscu.

Art. 133. (1) Rzecznik dyscyplinarny umorzy dochodzenie, jeżeli po jego przeprowadzeniu uzna, że nie ma podstawy do wniesienia aktu oskarżenia.

(2) O umorzeniu dochodzenia rzecznik zawiadomi obwinionego i pokrzywdzonego (art. 129 ust. (2)).

(3) Na postanowienie rzecznika o umorzeniu dochodzenia służy pokrzywdzonemu zażalenie do sądu pierwszej instancji.

(4) Jeżeli sąd uwzględni zażalenie i nie nakaze uzupełnienia dochodzenia, skarga pokrzywdzonego zastępuje akt oskarżenia.

Art. 134. (1) Rzecznik dyscyplinarny przed umorzeniem dochodzenia w sprawie, w której prokurator zastrzegł sobie zawiadomienie go o wynikach dochodzenia, uprzedzi prokuratora, że nie znajduje podstawy do wniesienia aktu oskarżenia.

(2) Jeżeli prokurator w terminie czternastodniowym od zawiadomienia nie obejmie oskarżenia, rzecznik dochodzenie umorzy.

Art. 135. (1) Oskarżyciel, uznawszy, że dochodzenie dostarczyło już podstawy do wniesienia aktu oskarżenia, udziela obwinionemu możliwości zapoznania się z treścią zebranych dowodów oraz złożenia wyjaśnień ustnie lub na piśmie i, jeżeli wyjaśnienia te nie wniosły nic istotnego do sprawy, sporządza akt oskarżenia.

(2) Jeżeli oskarżyciel uzna, że zawiadomienie o przewinieniu stwarza dostateczną podstawę do złożenia aktu oskarżenia, ogranicza dochodzenie do przesłuchania obwinionego lub zażądania od niego wyjaśnień na piśmie.

(3) Zawiadomienie Sądu Najwyższego o lekkomyślnym lub w celu działania na zwłokę wniesieniu kasacji przez adwokata zastępuje akt oskarżenia.

Art. 136. (1) Akt oskarżenia wnosi się do sądu pierwszej instancji i doręcza w odpisie obwinionemu i drugiemu oskarżycielowi.

(2) Prokurator zawiadamia sąd, w których sprawach ma zamiar popierać oskarżenie na rozprawie.

Art. 137. (1) Po wpłynięciu aktu oskarżenia, przewodniczący sądu pierwszej instancji, bądź

- a) rozpisuje rozprawę, wzywa według swego uznania świadków i biegłych oraz sprowadza inne dowody, bądź
- b) wnosi sprawę na posiedzenie niejawne, jeżeli uważa, że potrzeba uzupełnić dochodzenie lub gdy zachodzi okoliczność, wyłączająca ściganie.

(2) Sąd może umorzyć postępowanie, jeżeli jednomyslnie uzna, że w czynnie, zarzucanym

obwinionemu, brak jest znamion przewinienia dyscyplinarnego, a akt oskarżenia nie był wniesiony przez prokuratora.

(3) Na postanowienie o umorzeniu służy oskarżycielowi zażalenie.

Art. 138. (1) O terminie rozprawy zawiadamia się obwinionego, jego obrońcę, rzecznika dyscyplinarnego, a także prokuratora, jeżeli wniósł akt oskarżenia lub zapowiedział popieranie oskarżenia na rozprawie.

(2) Udział oskarżyciela w rozprawie jest konieczny.

(3) Nieusprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie tamuje rozpoznania sprawy.

Art. 139. (1) Sąd może wzywać i przesłuchiwać świadków z zachowaniem przepisów kodeksu postępowania karnego.

(2) Zwolnienie świadka od przysięgi zależy od swobodnego uznania sądu.

(3) Karę za niestawiennictwo lub odmowę zeznań orzeka na wniosek sądu dyscyplinarnego sąd grodzki, właściwy według miejsca zamieszkania świadka; świadek nie podlega karze, jeżeli nie był uprzedzony o skutkach niestawiennictwa lub odmowy zeznań.

(4) Przymusowe sprowadzenie świadka zarządza na wniosek sądu dyscyplinarnego prokurator właściwego sądu okręgowego.

Art. 140. (1) Rozprawę rozpoczyna odczytanie aktu oskarżenia, po czym następuje przesłuchanie obwinionego.

(2) Akta dochodzenia dyscyplinarnego, jak również akta sądowe, można odczytać, według uznania sądu, w całości lub w części; sąd zarządzi bezpośrednio przeprowadzenie dowodów dostarczonych przez dochodzenie lub zgłoszonych później, jeżeli uzna to za potrzebne.

(3) Sąd może zarządzić przerwę w rozprawie na czas określony celem sprowadzenia dowodów; może również zlecić przesłuchanie świadków sędziemu delegowanemu lub zwrócić się o przesłuchanie świadków, zamieszkałych poza siedzibą sądu, do miejscowych organów samorządu adwokackiego; osoba, której sąd zlecił przesłuchanie świadka, korzysta z uprawnień, służących sądowi dyscyplinarnemu z mocy artykułu poprzedzającego.

(4) Rozprawę kończą przemówienia prokuratora, rzecznika dyscyplinarnego i obrońcy, po czym obwinionemu służy głos ostatni.

(5) Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół według zasad kodeksu postępowania karnego.

Art. 141. W razie ujawnienia w toku rozprawy nowego przewinienia, nie objętego aktem oskarżenia, sąd może rozpoznać sprawę co do tego czynu tylko za zgodą stron.

Art. 142. Jeżeli obwiniony popełnił kilka przewinień — sąd wymierza jedynie karę łączną.

Art. 143. (1) Po zamknięciu rozprawy i na radzie przewodniczący ogłasza stronom podpisaną przez wszystkich sędziów sentencję wyroku.

(2) W sprawach szczególnie zawitych sąd może odroczyć ogłoszenie sentencji wyroku najwyżej na siedem dni.

(3) Wyrok wraz z uzasadnieniem należy sporządzić w ciągu dni czternastu i doręczyć obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu, a także prokuratorowi, jeżeli brał udział w rozprawie lub jeżeli w terminie siedmiodniowym od ogłoszenia sentencji wyroku zażądał jego doręczenia.

Art. 144. (1) Środkiem odwoławczym od postanowienia sądu lub rzecznika dyscyplinarnego jest zażalenie, środkiem odwoławczym od wyroku sądu dyscyplinarnego — apelacja.

(2) Zażalenie służy stronom i pokrzywdzonemu tylko w przypadkach wyraźnie w prawie niniejszym wskazanych.

(3) Apelacja służy obwinionemu, skazanemu na karę dyscyplinarną, oraz oskarżycielowi, jeżeli sąd wbrew jego wnioskowi wydał wyrok uniewinniający albo wydał wyrok skazujący na karę łagodniejszą od przewidzianej w ustawie lub łagodniejszą od tej, jakiej się oskarżyciel domagał.

(4) Apelacja służy nadto prokuratorowi, który nie brał udziału w postępowaniu, jeżeli zażądał doręczenia odpisu wyroku.

Art. 145. (1) Termin do wniesienia środka odwoławczego wynosi dni czternaście.

(2) Termin ten liczy się, z zachowaniem zasad kodeksu postępowania karnego:

a) dla apelacji — od doręczenia odpisu wyroku,

b) dla zażalenia — stronie obecnej na posiedzeniu niejawnym lub na rozprawie od ogłoszenia postanowienia, stronie zaś nieobecnej — od doręczenia odpisu postanowienia.

(3) Środek odwoławczy wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie; zażalenie na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego wnosi się na ręce tegoż rzecznika.

(4) Sąd odmówi przyjęcia środka odwoławczego, jeżeli jest on niedopuszczalny, spóźniony lub nie jest podpisany przez osobę uprawnioną.

(5) Na postanowienie o odmowie przyjęcia środka odwoławczego służy zażalenie.

(6) Sąd lub rzecznik dyscyplinarny może się do zażalenia przychylić.

Art. 146. (1) Sąd odwoławczy, a w przypadku zażalenia na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego — sąd pierwszej instancji, rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym.

(2) Sąd odwoławczy rozważa również na posiedzeniu niejawnym, czy apelacja odpowiada wymaganiom ustawy, i bądź odrzuca ją, jako nie odpowiadającą tym wymaganiom, bądź rozpisuje rozprawę odwoławczą.

(3) Sąd odwoławczy rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym według swego uznania o dopuszczeniu nowych dowodów; może również zarządzić uzupełnienie dochodzenia, zlecając te czynności rzecznikowi dyscyplinarnemu, zamiejscowym organom samorządu adwokackiego lub jednemu z sędziów.

Art. 147. Cofnięcie apelacji przez stronę przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej wiąże sąd.

Art. 148. (1) W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym w pierwszej instancji.

(2) Po zamknięciu rozprawy sąd odwoławczy, bądź

- a) zatwierdza zaskarżony wyrok, bądź
- b) uchyla go w całości lub w części, wydając nowe orzeczenie.

Art. 149. (1) Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach apelacji.

(2) Sąd odwoławczy, niezależnie od granic apelacji:

- a) uznaje wyrok zaskarżony za nieważny, jeżeli w jego wydaniu brała udział osoba nieuprawniona, albo jeżeli wydał go sąd rzeczowo niewłaściwy,
- b) umarza postępowanie, jeżeli zaszła okoliczność, wyłączająca ściganie.

(3) Sąd odwoławczy może zwiększyć obwinionemu karę, wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, tylko wówczas, jeżeli oskarżyciel wniósł apelację.

Art. 150. (1) Po uprawomocnieniu się wyroku, przewodniczący sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przesyła jego odpis wraz z uzasadnieniem właściwej okręgowej radzie adwokackiej celem wykonania; odpis wyroku dołącza się do akt osobowych obwinionego.

(2) O treści wyroku rada okręgowa zawiadamia pokrzywdzonego.

Art. 151. (1) Koszty postępowania składają się z wydatków, wyłożonych w toku dochodzenia i postępowania przed sądem dyscyplinarnym, oraz z opłaty zryczałtowanej.

(2) Opłata zryczałtowana wynosi:

- a) przy wymierzeniu kary upomnienia — 25 złotych,
- b) przy wymierzeniu kary nagany — 50 złotych,
- c) przy wymierzeniu kary zawieszenia — 100 złotych,
- d) przy wymierzeniu kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu — 250 złotych,
- e) przy wymierzeniu kary wydalenia z adwokatury — 500 złotych.

(3) Opłaty zryczałtowane są równe w obu instancjach, przy czym miarodajny jest ostateczny wymiar kary.

Art. 152. (1) Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi w razie wyroku skazującego

obwiniony, w pozostałych zaś przypadkach — izba adwokacka.

(2) Jeżeli odwoływał się tylko oskarżyciel, bądź też jeżeli apelacja obwinionego została w całości uwzględniona — ponosi on koszty postępowania tylko za pierwszą instancję, wydatki zaś, wyłożone w toku postępowania przed drugą instancją, pokrywa właściwa izba adwokacka.

(3) Jeżeli jednym wyrokiem skazano dwu lub więcej obwinionych, opłatę zryczałtowaną ponosi każdy z nich z osobna, natomiast za poniesione w toku postępowania wydatki odpowiadają oni solidarnie, chyba że sąd postanowi inaczej.

(4) Sąd może z powodu ubóstwa obwinionego zwolnić go od opłat zryczałtowanych i od zwrotu wydatków procesowych w całości lub w części.

(5) Jeżeli sąd nie określił kosztów postępowania w wyroku, obliczenia ich dokonywa przewodniczący sądu pierwszej instancji; na postanowienie jego w tej mierze służy zażalenie.

Art. 153. Grzywny i opłaty zryczałtowane wpływają na rzecz funduszów izby adwokackiej, przy czym grzywny przeznaczają się na fundusz wzajemnej pomocy.

Art. 154. (1) Jeżeli po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego wyjdą na jaw nowe fakty lub dowody, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, sąd dyscyplinarny może na wniosek oskarżyciela lub skazanego zarządzić wznowienie postępowania.

(2) O wznowieniu orzeka na posiedzeniu niejawnym:

- a) sąd dyscyplinarny pierwszej instancji, jeżeli postępowanie było umorzone przed rozprawą,
- b) sąd dyscyplinarny odwoławczy, jeżeli postępowanie było zakończone wyrokiem lub postanowieniem o umorzeniu po rozpoczęciu rozprawy.

(3) Podstawą wznowienia mogą być tylko takie fakty i dowody, które przed zakończeniem postępowania nie były znane ani stronie składającej wniosek, ani sądowi.

(4) Wznowienie postępowania na niekorzyść skazanego nie może być zarządzone, jeżeli nastąpiło już przedawnienie ścigania.

(5) W razie wznowienia postępowania na korzyść skazanego, nie można mu wymierzyć kary surowszej niż ta, na którą go uprzednio prawomocnie skazano.

(6) W razie śmierci lub choroby umysłowej skazanego wniosek o wznowienie postępowania na jego korzyść mogą zgłosić: małżonek skazanego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra oraz oskarżyciel dyscyplinarny.

(7) Wznowione postępowanie toczy się według zasad ogólnych z tym zastrzeżeniem, że rozprawa w pierwszej instancji musi być na nowo rozpisana.

Art. 155. Naczelna Rada Adwokacka prowadzi księgę zasadniczych orzeczeń dyscyplinarnych Izby do Spraw Adwokatury i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz wydaje zbiór tych orzeczeń.

DZIAŁ V.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 156. (1) Adwokaci, wpisani na listę w chwili wejścia w życie prawa niniejszego, stają się adwokatami w rozumieniu tego prawa..

(2) Adwokaci, będący patronami w chwili wejścia w życie prawa niniejszego, zachowują nadal prawo patronatu; prawo to wygaśnie jednak z chwilą ustania stosunku patronatu z danym aplikantem.

Art. 157. (1) Adwokaci, skreśleni z listy przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, będą na żądanie wpisani na listę, jeżeli odpowiadają warunkom art. 57 ust. (1) lit. a) — c).

(2) Okręgowa rada adwokacka wpisze nadto na listę adwokatów każdego, kto zgłosi się przed dniem 31 grudnia 1940 r. i wykaże, że z chwilą wejścia w życie prawa niniejszego miał prawo do wpisu z mocy przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 733).

(3) Do adwokatów, wpisywanych na listę z mocy artykułu niniejszego, mają odpowiednie zastosowanie przepisy, zawarte w art. 57 ust. (3) i (4), 61, 62, 64, 65 i 66.

Art. 158. (1) Przepis art. 58 lit. c) ma zastosowanie również do tych urzędników referendarskich Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, którzy byli zwolnieni od egzaminu referendarskiego na podstawie § 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 maja 1925 r. o aplikacji (służbie przygotowawczej) i zawodowych egzaminach referendarskich w Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 409).

(2) Byli urzędnicy Prokuratury Królestwa Polskiego i Galicyjskiej Prokuratury Skarbu, którzy posiadali warunki do wpisu na listę adwokatów, mogą być na nią wpisani, jeżeli odpowiadają warunkom, wymienionym w art. 57 ust. (1) lit. a) — c).

Art. 159. (1) Aplikanci adwokaccy, którzy w dniu wejścia w życie prawa niniejszego mają co najmniej, bądź

a) rok aplikacji adwokackiej, bądź

b) rok aplikacji sądowej, bądź

c) trzy miesiące aplikacji adwokackiej i rok obowiązkowej służby wojskowej,

stają się aplikantami adwokackimi w rozumieniu prawa niniejszego, przy czym czas trwania aplikacji adwokackiej oblicza się dla nich według przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 733).

(2) Aplikanci adwokaccy, którzy przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego złożyli egzamin sędziowski, kończą aplikację według przepisów prawa niniejszego.

(3) Aplikanci adwokaccy, którzy nie odpowiadają żadnemu z warunków, określonych w ustępach poprzedzających, muszą przed przystąpieniem do egzaminu adwokackiego:

a) zdać egzamin sędziowski, poprzedzony co najmniej dwuletnią aplikacją sądową,

b) dokończyć aplikację adwokacką według przepisów prawa niniejszego.

(4) Minister Sprawiedliwości może z ważnych powodów zwolnić od aplikacji sądowej aplikanta, obowiązującego do złożenia egzaminu sędziowskiego z mocy przepisów artykułu niniejszego.

Art. 160. Aplikanci, odbywający aplikację adwokacką według przepisów ust. (1) i (3) artykułu poprzedzającego, mogą zastępować swych patronów przed sądami apelacyjnymi dopiero w ostatnich dwóch latach obowiązkowej aplikacji.

Art. 161. (1) Aplikanci adwokaccy, mający w chwili wejścia w życie prawa niniejszego zajęcia uboczne, zaniechają tych zajęć, jeżeli w ciągu trzech miesięcy nie uzyskają na nie zwolnienia okręgowej rady adwokackiej.

(2) Adwokat, zajmujący w chwili wejścia w życie prawa niniejszego stanowisko pracownika notarialnego lub pracownika kancelarii pisarza hipotecznego, zachowuje to stanowisko; okręgowa rada adwokacka może jednak z ważnych powodów uprawnienie to cofnąć.

Art. 162. (1) Kadencja dotychczasowej Naczelnej Rady Adwokackiej i Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego kończy się z upływem sześciu tygodni od dnia wejścia w życie prawa niniejszego, kadencja zaś dotychczasowych rad adwokackich i sądów dyscyplinarnych izb — z upływem trzech miesięcy od tej daty.

(2) Wybory członków Naczelnej Rady Adwokackiej i komisji rewizyjnych izb odbędą się w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie prawa niniejszego, przy czym kadencja nowoobranych komisji rewizyjnych kończy się z dniem 30 listopada 1939 r.

(3) Pierwsze pod rządem prawa niniejszego okręgowe rady adwokackie i sądy dyscyplinarne izb powołane będą przez Naczelną Radę Adwokacką.

(4) Ze składu Naczelnej Rady Adwokackiej, rad okręgowych i sądów dyscyplinarnych izb, powołanych z mocy ust. (2) i (3) w latach 1939 — 1941, trzecia część ustępować będzie w drodze losowania corocznie przed walnym zgromadzeniem, przy czym przepis art. 55 ust. (4) będzie miał odpowiednie zastosowanie.

(5) Do członków organów samorządu adwokackiego, powoływanych na podstawie niniejszego artykułu, nie stosuje się przepisu art. 6 ust. (2).

Art. 163. (1) W latach 1939—1941 Naczelna Rada Adwokacka będzie uzupełniać corocznie w listopadzie skład rad okręgowych i sądów dyscyplinarnych izb.

(2) Minister Sprawiedliwości może jednak na wniosek Naczelnej Rady Adwokackiej zarządzić w poszczególnych izbach wybór członków rad okręgowych i sądów dyscyplinarnych przez walne zgromadzenie w terminie wcześniejszym.

(3) Do roku 1944 włącznie Naczelna Rada Adwokacka władna będzie uchylić dokonany przez walne zgromadzenie wybór członków rady okręgowej lub wybór sądu dyscyplinarnego izby, jeżeli zgłoszony zostanie sprzeciw, podpisany przez adwokatów, reprezentujących 50 uczestników albo $\frac{1}{10}$ uczestników walnego zgromadzenia; Rada Naczelna może uchylić wybór członków rady okręgowej lub sądu dyscyplinarnego izby tylko w całości; uchwałę uchylającą wybór Rada Naczelna przedstawi w ciągu dni siedmiu Ministrowi Sprawiedliwości.

(4) Wybór członków okręgowej rady adwokackiej i sądu dyscyplinarnego izby uzyskuje moc prawną, jeżeli:

- a) albo w terminie siedmiodniowym od dnia wyborów nie zostanie zgłoszony do Naczelnej Rady Adwokackiej sprzeciw ze strony osób uprawnionych,
- b) albo Naczelna Rada Adwokacka sprzeciw odrzuci, bądź w terminie miesięcznym od otrzymania sprzeciwu nie podejmie uchwały o uchyleniu wyboru,
- c) albo Minister Sprawiedliwości, w terminie siedmiodniowym od otrzymania uchwały Rady Naczelnej, uchwałę tę uchylą.

(5) W razie prawomocnego uchylenia wyboru członków okręgowej rady adwokackiej lub sądu dyscyplinarnego izby — Rada Naczelna:

- a) bądź przedłuży na rok mandaty ustępujących członków rady lub sądu,
- b) bądź powoła na rok innych członków spośród adwokatów izby, mających prawo wybieralności.

(6) Rada Ministrów władna jest na wniosek Ministra Sprawiedliwości przedłużyć moc

obowiązującą przepisów ust. (3) — (5) na dalsze trzy lata.

(7) W stosunku do członków organów izby, piastujących mandaty na mocy uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej, nie ma zastosowania ograniczenie, zawarte w art. 6 ust. (2).

Art. 164. (1) Okręgowa rada adwokacka zachowuje do dnia 31 grudnia 1939 r. prawo ustalania wysokości opłaty wpisowej; uchwała rady podlega zatwierdzeniu Naczelnej Rady Adwokackiej.

(2) Do czasu ustalenia przez Naczelną Radę Adwokacką jednolitej opłaty wpisowej, adwokaci, przenoszący siedzibę do okręgu innej izby, opłacają na rzecz tej izby opłatę wyrównawczą.

Art. 165. Termin zaskarżenia odmowy wpisu na listę adwokatów lub listę aplikantów adwokackich wynosi dwa miesiące, jeżeli zaczął biec przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego.

Art. 166. (1) Sprawy dyscyplinarne, wszczęte przed dniem wejścia w życie prawa niniejszego, będą się toczyć według przepisów tego prawa.

(2) Do spraw jednak, w których przed tą datą zapadł wyrok pierwszej instancji, stosuje się nadal przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 733).

Art. 167. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 168. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie traci moc rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 733), zawierające prawo o ustroju adwokatury, z wyjątkiem art. 130 ust. (3).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*
Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*